



EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 16.7.2025
COM(2025) 544 final

2025/0544 (CNS)

Predlog

SKLEP SVETA

o vzpostavitvi Posebnega programa za izvajanje okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa za obdobje 2028–2034, določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje v okviru tega programa ter razveljavitvi Sklepa (EU) 2021/764

(Besedilo velja za EGP)

{SEC(2025) 555 final} - {SWD(2025) 555 final} - {SWD(2025) 556 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

Cilj tega predloga je izvajanje programa Obzorje Evropa, okvirnega programa EU za raziskave in inovacije za obdobje 2028–2034, ter ustreznih delov Evropskega sklada za konkurenčnost, ki se nanašajo na raziskave in inovacije. Ta predlog je v celoti skladen z uredbami, ki jih izvaja, ter z večletnim finančnim okvirom za obdobje 2028–2034.

Posebni program, vzpostavljen s tem sklepom Sveta, temelji na členu 182(4) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

V skladu s členom 182(4) PDEU se okvirni program izvaja s posebnimi programi, v katerih so opredeljena podrobna pravila za njihovo izvajanje, določeno njihovo trajanje in predvidena potrebna sredstva. Program Obzorje Evropa se bo izvajal s posebnim programom, vzpostavljenim s tem sklepom Sveta.

Več informacij o celotnem predlogu programa Obzorje Evropa je na voljo v obrazložitvenem memorandumu v temeljnem aktu okvirnega programa (predlog uredbe o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa ter določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje njegovih rezultatov).

2. DRUGI ELEMENTI

• Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga

Z izjemo podpore povezovanju v okviru trikotnika znanja – visokošolsko izobraževanje, raziskave in inovacije ter podjetja – po vsej Uniji določbe Posebnega programa sledijo strukturi [predloga uredbe o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa ter določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje njegovih rezultatov].

Predlog

SKLEP SVETA

o vzpostavitvi Posebnega programa za izvajanje okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa za obdobje 2028–2034, določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje v okviru tega programa ter razveljavitvi Sklepa (EU) 2021/764

(Besedilo velja za EGP)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 182(4) Pogodbe,
ob upoštevanju predloga Evropske komisije,
po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,
ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta¹,
ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora²,
ob upoštevanju mnenja Odbora regij³,
v skladu s posebnim zakonodajnim postopkom,
ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V skladu s členom 182(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) se okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje Evropa za obdobje 2028–2034 (v nadaljnjem besedilu: program Obzorje Evropa), vzpostavljen z Uredbo XXX [sklic na uredbo o programu Obzorje Evropa] Evropskega parlamenta in Sveta, izvaja s posebnimi programi, v katerih so opredeljena podrobna pravila za njihovo izvajanje, določeno njihovo trajanje in predvidena potrebna sredstva.
- (2) Uredba XXX [sklic na uredbo o programu Obzorje Evropa] določa splošne in specifične cilje programa Obzorje Evropa, strukturo in splošne smernice dejavnosti, ki se bodo izvajale, v tem posebnem programu za izvajanje Obzorja Evropa (v nadaljnjem besedilu: posebni program) pa bi bilo treba opredeliti operativne cilje in dejavnosti, ki so značilni za specifične dele programa Obzorje Evropa. Določbe o izvajanju iz Uredbe XXX se v celoti uporabljajo za Posebni program.
- (3) S svetom guvernerjev Skupnega raziskovalnega središča (v nadaljnjem besedilu: JRC), ustanovljenim s Sklepom Komisije 96/282/Euratom⁴, je bilo opravljeno posvetovanje o znanstveni in tehnološki vsebini Posebnega programa glede nejedrskih neposrednih ukrepov JRC.

¹ UL C , , str. .

² UL C , , str. .

³ UL C , , str. .

⁴ Sklep Komisije 96/282/Euratom z dne 10. aprila 1996 o reorganizaciji Skupnega raziskovalnega središča (UL L 107, 30.4.1996, str. 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1996/282/oj>).

- (4) Ta sklep Sveta določa okvirna finančna sredstva za Posebni program.
- (5) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja Posebnega programa prek programov dela bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta⁵.
- (6) Glede na pomembne finančne posledice Posebnega programa bi se morala za sprejetje programov dela uporabiti svetovalni postopek in postopek pregleda iz Uredbe (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta.
- (7) Posebni program nadomešča Posebni program Obzorje Evropa, vzpostavljen s Sklepom Sveta (EU) 2021/764⁶. Sklep Sveta (EU) 2021/764 bi bilo zato treba razveljaviti.
- (8) Posebni program bi bilo treba izvajati v skladu z načelom pravne države ter pravicami in načeli iz Listine Evropske unije o temeljnih pravicah ter v skladu z mednarodnimi obveznostmi Unije in držav članic, ki izhajajo iz mednarodnih instrumentov, katerih pogodbenice so, vključno z instrumenti o človekovih pravicah, kot je Konvencija ZN o pravicah invalidov –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Poglavje I

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Predmet urejanja

1. Ta sklep vzpostavlja Posebni program za izvajanje okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa za obdobje večletnega finančnega okvira (v nadaljnjem besedilu: VFO) 2028–2034 (v nadaljnjem besedilu: Posebni program), kot je določeno v členu 1(2), točka (a), Uredbe XXX [sklic na uredbo o programu Obzorje Evropa].
2. Ta sklep določa proračun Posebnega programa za obdobje 2028–2034, pravila za izvajanje Posebnega programa in dejavnosti, ki se izvajajo v okviru Posebnega programa.
3. Opredelitve, cilji, struktura in proračun okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, določenega v Uredbi XXX [sklic na uredbo o programu Obzorje Evropa], se uporabljajo tudi za Posebni program.

⁵ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

⁶ Sklep Sveta (EU) 2021/764 z dne 10. maja 2021 o vzpostavitvi Posebnega programa za izvajanje okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa ter razveljavitvi Sklepa 2013/743/EU (UL L 167 I, 12.5.2021, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/764/oj>).

Člen 2

Operativni cilji

1. Posebni program prispeva k splošnim in specifičnim ciljem iz člena 3 Uredbe XXX [sklic na uredbo o programu Obzorje Evropa].
2. Operativni cilji Posebnega programa so:
 - (a) spodbujati izvajanje visokokakovostnih znanstvenih raziskav in razvoj raziskovalnih ustanov, ki so vodilne v svetu;
 - (b) podpirati mobilnost ter usposabljanje in poklicni razvoj raziskovalcev;
 - (c) privabiti in zadržati odlične raziskovalce v Evropi;
 - (d) spodbujati sodelovanje in multidisciplinarnost, vključno z družboslovjem in humanistiko, za ustvarjanje novega znanja;
 - (e) okrepiti valorizacijo znanja;
 - (f) povezovati in razvijati raziskovalne in tehnološke infrastrukture v evropskem raziskovalnem prostoru (ERA) ter zagotavljati nadnacionalni dostop do njih;
 - (g) podpirati ustvarjanje in rast globokotehnoloških in inovativnih zagonskih podjetij;
 - (h) spodbujati uporabo tehnologij in predstavitev prelomnih inovacij;
 - (i) povečati udeležbo raziskovalnih organizacij iz držav širitve in držav v prehodu iz člena 19 Uredbe XXX [sklic na uredbo o programu Obzorje Evropa];
 - (j) spodbujati odprto znanost ter zagotoviti prepoznavnost v javnosti in odprti dostop do rezultatov, kadar je to mogoče.
3. Posebni program bo obravnaval tudi skupne raziskovalne dejavnosti v okviru sklopov politike Evropskega sklada za konkurenčnost.

Člen 3

Proračun

1. V skladu s členom 6(1) Uredbe XXX [sklic na uredbo o programu Obzorje Evropa] okvirna finančna sredstva za izvajanje Posebnega programa za obdobje 2028–2034 znašajo 175 002 000 000 EUR v tekočih cenah.
2. Znesek iz odstavka 1 tega člena se razdeli med dele v skladu s členom 6(2) Uredbe XXX [sklic na uredbo o programu Obzorje Evropa].

Člen 4

Programi dela

1. Posebni program se izvaja s programi dela iz odstavka 2 tega člena v skladu s členom 110 Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509.
Brez poseganja v prvi pododstavek se lahko v programih dela določijo zlasti:
 - (a) ukrepi in z njimi povezan proračun;
 - (b) merila za upravičenost in dodelitev sredstev;

- (c) enotna stopnja sofinanciranja na ukrep;
 - (d) pravila, ki se uporabljajo za ukrepe, ki zadevajo več kot en specifični cilj;
 - (e) ukrepi, za katere veljajo posebna pravila, zlasti glede lastništva rezultatov, valorizacije in razširjanja, prenosa in podeljevanja licenc ter pravic dostopa do rezultatov.
2. Komisija z izvedbenimi akti sprejme ločene programe dela za izvajanje ukrepov iz naslednjih komponent, kot je določeno v členu 1(3):
- (a) Evropski raziskovalni svet (ERC), za katerega znanstveni svet ERC v skladu s členom 7(9), točka (a)(ii), pripravi osnutek delovnega programa v skladu s členom 18(3). Komisija od osnutka delovnega programa, ki ga pripravi znanstveni svet ERC, odstopi le v skladu z drugim pododstavkom člena 7(4); v tem primeru Komisija sprejme delovni program z izvedbenim aktom v skladu s členom 18(4); Komisija to ustrezno utemelji;
 - (b) Evropski svet za inovacije (EIC), za katerega se program dela pripravi na podlagi nasveta odbora EIC iz člena 12(1), točka (b), v skladu s členom 18(4);
 - (c) ukrepi Marie Skłodowske-Curie, svetovni družbeni izzivi, misije EU, instrument za novi evropski Bauhaus, inovacijski ekosistemi, reforma in krepitev evropskega sistema raziskav in inovacij, raziskovalne in tehnološke infrastrukture, širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti, v skladu s členom 18(4);
 - (d) JRC, za katerega se v večletnem programu dela upošteva mnenje Sveta guvernerjev JRC iz Sklepa Komisije 96/282/Euratom.
3. Raziskovalne in inovacijske dejavnosti iz sklopov politike, opisanih v poglavjih IV do VII Uredbe XXX [sklic na uredbo o Evropskem skladu za konkurenčnost], se vključijo v poseben namenski del delovnih programov, s katerimi se izvajajo ustrezni specifični cilji iz člena 3(2), točk (a) do (d) Uredbe XXX [sklic na uredbo o Evropskem skladu za konkurenčnost]. Ti delovni programi se sprejmejo v skladu s členoma 15 in 84 Uredbe XXX [sklic na uredbo o Evropskem skladu za konkurenčnost].

Člen 5

Evropska partnerstva

1. Evropska partnerstva sledijo jasnemu pristopu življenjskega cikla, ki vključuje njihovo izbiro, izvajanje in spremljanje ter prehod iz uredbe XXX [sklic na uredbo o programu Obzorje Evropa] na podlagi naslednjega:
- (a) Evropska partnerstva se izberejo po konkurenčnem, odprtem, nediskriminatornem in preglednem postopku na podlagi področij, ki jih predlaga Komisija. Poleg zahtev iz člena 11 Uredbe (EU) XXX [sklic na uredbo o programu Obzorje Evropa] morajo kandidati za partnerstva izpolnjevati naslednja merila za izbor:
 - i. relevantnost portfelja: zagotoviti je treba splošno doslednost in usklajenost portfelja partnerstev, če kandidati izpolnjujejo vsa merila za izbor in izkažejo relevantnost kot del strateškega portfelja ukrepov;
 - ii. kritična masa: proračun partnerstev (prispevki Unije in partnerjev) mora ustrezati njihovem trajanju in zagotavljati zadostna sredstva za financiranje

vsaj enega obsežnega razpisa na leto, pri čemer je vsak po obsegu primerljiv s povprečnim razpisom programa Obzorje Evropa na ustreznem tematskem področju;

- iii. sestava partnerjev: razen če je ustrezno utemeljeno, je zahtevano sodelovanje javnih subjektov iz vsaj petih držav članic ter zasebnih subjektov, ki predstavljajo pomembne dele svojih ekosistemov, s čimer se zagotovi široka in uravnotežena vključenost ključnih deležnikov;
- iv. vseevropski pomen: partnerstva morajo imeti vseevropski pomen, kar se odraža v geografsko uravnoteženi porazdelitvi partnerjev med državami članicami;
- v. usmerjenost na misije: partnerstva morajo med trajanjem programa Obzorje Evropa oblikovati jasne, merljive in časovno opredeljene cilje, ki bodo podlaga za spremljanje, ocenjevanje in vrednotenje;
- vi. poslovni načrt: partnerji predhodno pripravijo poslovni načrt, ki vključuje nabor ključnih kazalnikov uspešnosti za spremljanje napredka in v prihodnost usmerjeno strategijo prehoda, vključno z ukrepi za postopno opuščanje financiranja iz programa Obzorje Evropa;
- vii. odprtost in preglednost: partnerstva morajo pokazati odprtost in preglednost pri opredeljevanju prednostnih nalog in ciljev – vključno s pričakovanimi rezultati in učinki – ter pri vključevanju partnerjev in deležnikov iz celotne vrednostne verige ter iz različnih sektorjev, okolij in disciplin, vključno z ustreznimi mednarodnimi deležniki, ne da bi to vplivalo na evropsko konkurenčnost;
- viii. prejšnje dejavnosti: kadar kandidati za partnerstva gradijo na predhodnih pobudah, je treba dokazati učinkovitost, uspešnost in vpliv prejšnjih partnerstev;
- ix. evropska partnerstva morajo ves čas izvajanja zagotavljati:
- x. notranje pregledne ureditve upravljanja in notranja pravila, vključno s kodeksi ravnanja, ki zagotavljajo, da delujejo na odprt in pregleden način;
- xi. stalno odprtost pobude z jasnimi in preglednimi merili za pristop in izstop, vključno z javnimi razpisi za morebitne nove partnerske organizacije;
- xii. prožnost s pravočasnimi revizijami ključnih dokumentov, kot so programi za strateške raziskave in inovacije ter strategije prehoda, ki se po potrebi prilagodijo, da se zagotovita ustreznost in izvedljivost;
- xiii. stalno spremljanje vključuje spremljanje napredka pri doseganju sklopa skupnih kazalnikov posameznega partnerstva, vključno s prispevki partnerjev, stroškovno učinkovitostjo in odprtostjo za nove partnerje. Skupni kazalniki posameznega partnerstva temeljijo na skupnih kazalnikih, kot so opredeljeni v Uredbi XXX [sklic na uredbo o okviru smotrnosti] in so določeni v dvoletnih poročilih o spremljanju uspešnosti evropskih partnerstev v okviru programa Obzorje Evropa 2021–2027;
- xiv. evropska partnerstva morajo objaviti svoje zadnje razpise do 31. decembra 2034. Evropska partnerstva določijo in izvajajo najboljši način prehoda. Ob upoštevanju predhodno pripravljenih strategij prehoda se za partnerstva izvede neodvisna ocena, s katero se ugotovi, ali so bili njihovi cilji doseženi, ali je partnerski pristop ustrezen in ali so še vedno relevantna za

prednostne naloge politike Unije. Ta ocena bi morala vključevati priporočilo za najučinkovitejši način izvajanja ukrepov politike za vse prihodnje ukrepe.

- (b) Če ne pride do podaljšanja, evropska partnerstva izvajajo ustrezne ukrepe na podlagi ukrepov za postopno opuščanje, opredeljenih v njihovih strategijah prehoda.

Poglavje II

Odlična znanost

Člen 6

Evropski raziskovalni svet

1. Komisija ustanovi Evropski raziskovalni svet (v nadaljnjem besedilu: ERC za izvajanje ukrepov iz dela I „Odlična znanost“ Uredbe XXX [sklic na uredbo o programu Obzorje Evropa], ki se nanašajo na ERC. ERC je pravni naslednik Evropskega raziskovalnega sveta, ustanovljenega s Sklepom Sveta (EU) 2021/764.
2. ERC sestavljata neodvisni znanstveni svet ERC iz člena 7 in posebna izvedbena struktura ERC iz člena 8.
3. Znanstveni svet ERC ima predsednika (v nadaljnjem besedilu: predsednik ERC), ki je izbran med višjimi in mednarodno priznanimi znanstveniki.
4. Predsednika ERC imenuje Komisija na podlagi preglednega postopka zaposlovanja, v katerem sodeluje za to ustanovljen neodvisni odbor za iskanje. Postopek zaposlovanja in izbranega kandidata odobri Znanstveni svet ERC. Mandat predsednika ERC je omejen na dve leti in se lahko enkrat podaljša za največ dve leti.
5. Predsednik ERC predseduje znanstvenemu svetu ERC, zagotavlja vodenje znanstvenega sveta ERC in njegovo povezanost s posebno izvedbeno strukturo ERC ter znanstveni svet ERC zastopa v svetu znanosti.
6. Predsedniku pomagajo trije podpredsedniki, ki jih izmed svojih članov izbere Znanstveni svet.
7. ERC deluje v skladu s svojimi temeljnimi načeli, ki so znanstvena odličnost, odprta znanost, samostojnost, učinkovitost, uspešnost, preglednost, odgovornost in raziskovalna integriteta, pri čemer spoštuje korporativne politike Evropske komisije. Zagotavlja nadaljnje izvajanje ukrepov ERC, izvedenih na podlagi Sklepa Sveta (EU) 2021/764.
8. ERC preko svojih dejavnosti in po načelu „od spodaj navzgor“ podpira pionirske raziskave, ki potekajo na vseh področjih in ki jih izvajajo glavni raziskovalci in njihove skupine, ki si konkurirajo na evropski ravni, vključno z raziskovalci, ki so na začetku svoje poklicne poti.
9. Komisija zagotavlja samostojnost in celovitost ERC ter pravilno izvajanje zaupanih nalog.
10. Komisija zagotovi, da je izvajanje ukrepov ERC v skladu z načeli iz odstavka 7 tega člena in s splošno strategijo za ERC iz člena 7(4), točka (a), ki jo določi Znanstveni svet ERC.

Znanstveni svet ERC

1. Znanstveni svet ERC sestavlja 22 neodvisnih znanstvenikov, inženirjev in akademikov z največjim ugledom in ustreznim strokovnim znanjem, med katerimi so ženske in moški različnih starostnih skupin, pri čemer se zagotavlja raznolikost raziskovalnih področij in geografske zastopanosti. Delujejo v svojem imenu, neodvisno od zunanjih interesov. Člane znanstvenega sveta ERC imenuje Komisija na podlagi neodvisnega in preglednega postopka za identifikacijo, ki ga odobri Znanstveni svet ERC in ki vključuje odprto posvetovanje z znanstveno skupnostjo ter poročilo Evropskemu parlamentu in Svetu.
2. Mandat članov znanstvenega sveta ERC traja do štiri leta z možnostjo enkratnega podaljšanja za največ dve leti in temelji na sistemu rotacije, ki zagotavlja neprekinjenost dela Znanstvenega sveta ERC.
3. Znanstveni svet ERC izmed svojih članov izvoli tri podpredsednike, ki predsedniku ERC pomagajo pri zastopanju in organizaciji dela. Imenujejo se podpredsedniki ERC. Člani znanstvenega sveta ERC prejmejo za opravljene naloge nadomestilo v obliki honorarja in, kadar je ustrezno, povračilo potnih stroškov in stroškov bivanja.
4. Znanstveni svet ERC izvaja svoje naloge izključno in samo v okviru ter za namene Posebnega programa. V tem okviru določi:
 - (a) splošno strategijo ERC;
 - (b) delovni program za izvajanje dejavnosti ERC;
 - (c) metode in postopke za medsebojni strokovni pregled in ocenjevanje predlogov, na podlagi katerih se izberejo predlogi, ki se financirajo;
 - (d) stališče o kateri koli zadevi, ki bi lahko z znanstvenega vidika izboljšala dosežke in učinek ERC ter kakovost izvedenih raziskav;
 - (e) kodeks ravnanja, ki med drugim ureja preprečevanje nasprotja interesov;
 - (f) postopek za volitve podpredsednikov ERC.

Komisija odstopi od stališč, ki jih določi znanstveni svet ERC v skladu s prvim pododstavkom le, če meni, da se ta sklep ne spoštuje. V tem primeru Komisija sprejme ukrepe za ohranitev kontinuitete izvajanja Posebnega programa in uresničevanja njegovih ciljev ter določi in ustrezno utemelji točke, v katerih odstopa od stališč znanstvenega sveta ERC.
5. Znanstveni svet ERC obvešča Komisijo o raziskovalnih trendih, podatkih in vseh zadevah, pomembnih za oblikovanje politik, ter lahko v zvezi s tem opravi analize.
6. Znanstveni svet ERC in Komisija se sestaneta vsaj dvakrat na leto za široko in pravočasno izmenjavo mnenj v okviru razvoja strategije ERC in oblikovanja politike Komisije.
7. Znanstveni svet ERC je porok za kakovost dejavnosti z vidika znanosti in je v celoti odgovoren za odločanje o vrsti raziskav, ki bodo financirane.
8. Znanstveni svet ERC deluje izključno v interesu ERC v skladu z načeli iz člena 6(7). Deluje povezovalno in pošteno ter svoje delo opravlja učinkovito in karseda pregledno.

9. V okviru izvajanja Posebnega programa in za izvajanje navedenih nalog znanstveni svet ERC naredi naslednje:
- (a) glede znanstvene strategije:
- i. oblikuje splošno znanstveno strategijo ERC glede na znanstvene možnosti in evropske znanstvene potrebe;
 - ii. oblikuje program dela in razvije sveženj podpornih ukrepov ERC v skladu s svojo znanstveno strategijo;
 - iii. vzpostavi potrebne pobude za mednarodno sodelovanje, vključno z dejavnostmi obveščanja javnosti, da se poveča prepoznavnost ERC za najboljše raziskovalce iz drugih delov sveta, v skladu s svojo znanstveno strategijo;
- (b) glede znanstvenega upravljanja, spremljanja in nadzora kakovosti:
- i. zagotovi vrhunski sistem medsebojnih strokovnih pregledov, ki temelji na popolnoma pregledni, pošteni in nepristranski obravnavi predlogov, z oblikovanjem stališč o izvajanju in upravljanju razpisov za zbiranje predlogov, merilih za ocenjevanje, postopkih medsebojnega strokovnega pregleda, vključno z izbiro strokovnjakov, metodami za medsebojno strokovno pregledovanje in ocenjevanje predlogov ter potrebnimi izvedbenimi pravili in smernicami, na podlagi katerih bodo pod nadzorom Znanstvenega sveta ERC opredeljeni predlogi, ki se bodo financirali;
 - ii. poda predlog, na podlagi katerega se imenujejo strokovnjaki v primeru ukrepov pionirskih raziskav ERC;
 - iii. zagotovi izvajanje nepovratnih sredstev ERC po enostavnih in preglednih postopkih, ki se osredotočajo na odličnost, spodbujajo iniciativnost ter združujejo prožnost z odgovornostjo, ob nenehnem spremljanju kakovosti dejavnosti in izvajanja;
 - iv. pregleda in oceni dosežke ERC, kakovost in vpliv raziskav, ki jih financira ERC, ter skladno s tem pripravi priporočila in smernice za popravne ali prihodnje ukrepe;
 - v. pripravi stališča o vseh drugih zadevah, ki vplivajo na dosežke in učinek dejavnosti ERC ter kakovost raziskav, ki se izvajajo v okviru tega dela programa Obzorje Evropa;
- (c) glede komuniciranja in razširjanja rezultatov:
- i. povečuje svetovni ugled in prepoznavnost ERC z izvajanjem dejavnosti komuniciranja in ozaveščanja javnosti, vključno z znanstvenimi konferencami, o dejavnostih in dosežkih ERC ter rezultatih projektov, ki jih financira ERC, skupaj z znanstveno skupnostjo, ključnimi deležniki in javnostjo;
 - ii. po potrebi se posvetuje z znanstveniki, inženirji in akademsko skupnostjo, regionalnimi in nacionalnimi agencijami za financiranje raziskav in drugimi deležniki;
 - iii. o svojih dejavnostih redno poroča Komisiji.

Člen 8

Posebna izvedbena struktura ERC

1. Posebna izvedbena struktura ERC je odgovorna za upravno izvajanje in izvedbo te komponente Posebnega programa. Zlasti izvaja postopke za ocenjevanje, strokovni pregled in izbor v skladu s strategijo znanstvenega sveta ERC ter zagotavlja finančno in znanstveno upravljanje nepovratnih sredstev.

Posebna izvedbena struktura ERC podpira znanstveni svet ERC pri izvajanju vseh njegovih nalog iz člena 7, vključno s pripravo znanstvene strategije, spremljanjem poslovanja ter pregledovanjem in oceno dosežkov ERC ter njegovih dejavnosti ozaveščanja in komuniciranja. Posebna izvedbena struktura ERC zagotavlja tudi dostop do potrebnih dokumentov in podatkov, ki jih ima, ter znanstveni svet ERC redno obvešča o svojih dejavnostih.

Za zagotovitev učinkovite povezave s posebno izvedbeno strukturo ERC na področju strategije in operativnih zadev imata vodstvo znanstvenega sveta ERC in direktor posebne izvedbene strukture ERC redne usklajevalne sestanke.

2. Komisija zagotovi, da posebna izvedbena struktura ERC strogo, učinkovito in s potrebno prožnostjo sledi izključno ciljem in zahtevam ERC. Komisija za izpolnjevanje svojih odgovornosti iz členov 6 in 7 ter iz tega člena v okviru svojih odgovornosti za izvrševanje proračuna:
 - (a) zagotovi neprekinjeno delovanje in obnovo znanstvenega sveta ERC ter podpira stalni identifikacijski odbor za identifikacijo prihodnjih članov znanstvenega sveta ERC;
 - (b) zagotovi neprekinjeno delovanje posebne izvedbene strukture ERC ter prenos nalog in pristojnosti nanjo, pri čemer upošteva mnenje znanstvenega sveta ERC;
 - (c) zagotovi, da posebna izvedbena struktura ERC izvaja vse svoje naloge in pristojnosti;
 - (d) imenuje direktorja in člane vodstva posebne izvedbene strukture ERC, pri čemer upošteva mnenje znanstvenega sveta ERC;
 - (e) zagotovi pravočasno sprejetje programa dela ERC, stališč o metodologiji izvajanja in potrebnih izvedbenih pravil, vključno s pravili ERC za oddajo in vzorcem sporazuma o nepovratnih sredstvih ERC, pri čemer upošteva mnenje znanstvenega sveta ERC in korporativne politike Komisije, ki se izvajajo prek Posebnega programa;
 - (f) kot odgovorna za celotno izvajanje programa spremlja posebno izvedbeno strukturo ERC in ocenjuje uspešnost njenega delovanja.

Člen 9

Ukrepi Marie Skłodowske-Curie

1. Ukrepi Marie Skłodowske-Curie se osredotočajo na raziskave na pobudo raziskovalcev, ki temeljijo izključno na znanstveni odličnosti, za podporo pri poklicnem razvoju ter razvoju spretnosti in mobilnosti raziskovalcev v vseh fazah njihove poklicne poti.

2. Ukrepi Marie Skłodowske-Curie so odprti za katero koli znanstveno področje v skladu s Pogodbo o delovanju Evropske unije in Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo. Če se pojavijo posebne potrebe, se lahko ukrepi Marie Skłodowske-Curie usmerijo na določene dejavnosti v okviru specifičnih tematskih prednostnih nalog, vrst raziskovalnih in inovacijskih institucij ali geografskih lokacij, da bi se odzvali na spreminjajoče se zahteve in potrebe Unije glede znanj, raziskovalnega usposabljanja, poklicnega razvoja in izmenjave znanja, v prizadevanju za strateško avtonomijo Unije.
3. Izvajanje ukrepov Marie Skłodowske-Curie vključuje:
 - (a) privlačne pogoje in priložnosti za poklicno napredovanje ter pomoč pri reševanju sistemskih vprašanj nestabilnosti poklicne poti in prekarnosti v raziskovalnem sektorju. V okviru ukrepov Marie Skłodowske-Curie se dejavno podpirajo načela, določena v Evropski listini za raziskovalce, ki spodbujajo pošteno zaposlovanje, pregledne postopke in napredovanje na podlagi dosežkov⁷;
 - (b) zagotavljanje strateških sinergij z Evropskim raziskovalnim svetom (ERC), pa tudi z instrumenti Unije, ki spodbujajo inovacije, kot je Evropski svet za inovacije (EIC), ter z dejavnostmi za spodbujanje povezovanja v okviru trikotnika znanja – visokošolsko izobraževanje, raziskave in inovacije ter podjetja – po vsej Uniji, pa tudi z drugimi programi Unije, kot je Erasmus+;
 - (c) spodbujanje usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja, raznolikosti in vključenosti ter postavljanje visokih standardov glede delovnih pogojev v celotnem Evropskem raziskovalnem prostoru.

Člen 10

Skupno raziskovalno središče

1. Dejavnosti Skupnega raziskovalnega središča (JRC) dopolnjujejo posredne ukrepe, ki podpirajo dolgoročneje cilje politike. Za doseg tega cilja JRC sodeluje z mednarodnimi, nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi deležniki, tudi prek sporazumov o znanstvenem sodelovanju.

Dejavnosti Skupnega raziskovalnega središča:

 - so prožne in se odzivajo na razvijajoče se potrebe politike,
 - zagotavljajo sinergije z drugimi naložbami EU,
 - so osredotočene na naslednja področja:
 - i. znanstveno in tehnično podporo prednostnim nalogam politike Unije, zlasti (vendar ne izključno) tistim, ki so opredeljene v okviru Evropskega sklada za konkurenčnost, in tistim, ki so opredeljene za dele I, II, III in IV programa Obzorje Evropa;
 - ii. integracijo znanja in vpliv politike;
 - iii. teritorialni razvoj in podporo držav članic;

⁷ PRIPOROČILO SVETA z dne 18. decembra 2023 o evropskem okviru za pritegnitev in ohranjanje talentov na področju raziskav, inovacij in podjetništva v Evropi (C/2023/1640), <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2023/1640/oj/eng>.

- iv. znanstveno odličnost in mednarodno sodelovanje;
- v. odprto znanost, izmenjavo znanja in krepitev zmogljivosti.

Poglavje III

Konkurenčnost in družba

Člen 11

Skupne raziskave

Skupne raziskovalne dejavnosti iz poglavja I Uredbe XXX [sklic na uredbo o programu Obzorje Evropa] zajemajo zlasti naslednje raziskovalne in inovacijske dejavnosti:

- (a) v okviru področja „Konkurenčnost“ raziskovalne in inovacijske dejavnosti iz sklopov politike, opisanih v poglavjih IV do VII Evropskega sklada za konkurenčnost;
- (b) v okviru področja „Družba“ raziskovalne in inovacijske dejavnosti, kot so:
 - (i) dejavnosti, katerih cilj je uresničevanje prednostnih nalog v zvezi z globalnimi družbenimi izzivi:
 - krepitev demokratičnih vrednot in temeljev, državljanske udeležbe, pravne države in temeljnih pravic s spodbujanjem odpornih, pluralističnih družb, celovitosti informacijskega in medijskega prostora ter bojem proti polarizaciji, dezinformacijam, sovražnemu govoru, diskriminaciji in ksenofobiji v hitro spreminjajočem se svetu geopolitičnih premikov,
 - spodbujanje socialnega vključevanja, socialne in gospodarske preobrazbe, vključujočih družb in socialne kohezije ter odpravljanje neenakosti, da bi ustvarili priložnosti za vse, ob upoštevanju posebnosti podeželskih območij, obravnavanje demografskih sprememb in medgeneracijske pravičnosti, vključno z dobro upravljanimi migracijami in mobilnostjo, podpiranje duševnega zdravja in družbene blaginje, tudi za mlade,
 - podpiranje na vrednotah temelječe in konkurenčne Evrope z razvojem spretnosti, pripravljenih za prihodnost, ter spodbujanje vključujočih inovacij, ki bodo opolnomočile ljudi, olajšale sprejemanje tehnologij v družbi in podpirale trajnostno rast, ki koristi vsem;
 - (ii) misije EU: dejavnosti v podporo misijam EU iz člena 15(5) Uredbe XXX [sklic na uredbo o programu Obzorje Evropa];
 - (iii) z dejavnostmi v okviru instrumenta novega evropskega Bauhausa, vzpostavljenega s strateškim načrtom programa Obzorje Evropa za obdobje 2025–2027⁸, se uresničujejo cilji novega evropskega Bauhausa, zlasti se podpirajo dejavnosti za spodbujanje razvoja in razširjanja inovativnih raziskovalnih rešitev za preoblikovanje sosesk v trajnostne, vključujoče in lepe kraje.

⁸ Izvedbeni sklep Komisije C(2024)1741 z dne 20. marca 2024 o sprejetju strateškega načrta za raziskave in inovacije za obdobje 2025–2027 v okviru Posebnega programa za izvajanje okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa.

Poglavje IV

Inovacije

Člen 12

Odbor Evropskega sveta za inovacije

1. Odbor Evropskega sveta za inovacije (odbor EIC) bo Komisiji svetoval o:
 - (a) splošni strategiji za komponento EIC v okviru dela III „Inovacije“ programa Obzorje Evropa, ob upoštevanju dopolnjevanja z Evropskim skladom za konkurenčnost;
 - (b) programu dela za izvajanje ukrepov EIC, vključno z merili za ocenjevanje predlogov in ustreznim ravnovesjem med različnimi vrstami finančne podpore;
 - (c) opredelitvi nastajajočih tehnoloških trendov iz portfeljev EIC ter strateških portfeljev projektov;
 - (d) profilu vodij programov EIC;
 - (e) usklajevanju s svetovalnim odborom za jamstva, finančne instrumente in operacije kombiniranega financiranja Evropskega sklada za konkurenčnost, ustanovljenim v okviru tega sklada.
2. Odbor EIC lahko Komisiji na njeno zahtevo predloži priporočila o:
 - (a) kateri koli zadevi, ki lahko z vidika inovacij krepí in spodbuja inovacijske ekosisteme po vsej Evropski uniji, dosežke in učinek ciljev EIC in zmožnost inovativnih podjetij za uvedbo njihovih rešitev;
 - (b) opredelitvi, v sodelovanju z ustreznimi službami Komisije, nacionalnimi in regionalnimi organi ter drugimi zadevnimi subjekti, morebitnih regulativnih ovir, s katerimi se soočajo podjetniki, zlasti tisti, ki so prejeli podporo v okviru EIC;
 - (c) načrtovanju v drugih delih Posebnega programa.
3. Odbor EIC ravna v interesu uresničevanja ciljev EIC. Deluje z integriteto in pošteno ter svoje delo opravlja učinkovito in pregledno.
4. Odbor EIC sestavlja 15 do 20 neodvisnih oseb na visoki ravni iz različnih delov inovacijskega ekosistema Evrope, vključno s podjetniki, vodilnimi v podjetjih, vlagatelji, strokovnjaki za inovacije ter inovativnimi raziskovalci in strokovnjaki za prenos tehnologije. Odbor EIC prispeva k ukrepom obveščanja, njegovi člani pa si prizadevajo za povečanje ugleda blagovne znamke EIC.
5. Člane odbora EIC imenuje Komisija na podlagi javnega razpisa za zbiranje kandidatov ali za prijavo interesa in ob upoštevanju potrebe po uravnoteženosti glede strokovnega znanja, spola, starosti in geografske zastopanosti.
6. Njihov mandat je omejen na dve leti in se lahko dvakrat podaljša.
7. Odbor EIC ima predsednika, ki je ugledna javna osebnost, povezana s svetom inovacij, in ki dobro razume razvoj inovacij od raziskav do trga in širitve.

8. Predsednik odbora EIC ima status neodvisnega posebnega svetovalca, imenuje pa ga Komisija po preglednem postopku zaposlovanja. Mandat predsednika odbora EIC je omejen na največ dve leti in se lahko enkrat podaljša za največ dve leti.
9. Predsednik odbora EIC predseduje odboru EIC, pripravlja zasedanja odbora, dodeljuje naloge članom in lahko ustanavlja posebne podskupine. Predsednik odbora EIC zastopa stališča odbora EIC v svetu inovacij in deluje kot sogovornik Komisije.
10. Komisija določi kodeks ravnanja odbora EIC, ki zlasti ureja preprečevanje nasprotja interesov in kršitve zaupnosti. Člani odbora EIC se ob prevzemu funkcije zavežejo spoštovati kodeks ravnanja.
11. Komisija zagotavlja upravno podporo odboru EIC in predsedniku odbora EIC.

Člen 13

Inovacijski ekosistemi

Posebni program bo podpiral:

- (a) vzpostavitev in podporo povezanih vozlišč po vsej Uniji, ki inovatorjem, zagonskim podjetjem in podjetjem v razširitveni fazi omogočajo dostop do virov, storitev in partnerjev, vključno z naložbenimi priložnostmi, prvimi kupci raziskav in inovacij ter inovativnih rešitev, podjetji, centri za eksperimentiranje, raziskovalno in tehnološko infrastrukturo, podjetniškim talentom, svetovanjem in mentorstvom;
- (b) dejavnosti za razvoj vseevropskih inovacijskih ekosistemov na ključnih tematskih področjih, podporo pri razvoju inovacijskih spretnosti ter zgodnjih fazah ustanavljanja podjetij, spodbujanje povezovanja v okviru trikotnika znanja – visokošolsko izobraževanje, raziskave in inovacije ter podjetja – po vsej Uniji;
- (c) programe za podporo inovativnim MSP, zagonskim podjetjem in podjetjem v razširitveni fazi pri širitvi in dostopu do mednarodnih trgov, in sicer s študijami izvedljivosti trga, lokalnimi inovacijskimi orodji, skupnimi raziskavami in inovacijami, izmenjavo talentov, prilagojenim mentorstvom, dostopom do svetovnih mrež vlagateljev, regulativnimi smernicami, lokalizirano podporo trženju in storitvami ugodnega kreditiranja v ciljnih državah;
- (d) druge ukrepe za podporo razvoju inovacijskih ekosistemov in povezljivosti, vključno s študijami, primerjalnimi analizami, vzajemnim učenjem med akterji na področju inovacij in usklajevanjem inovacijskih politik.

Poglavje V

Evropski raziskovalni prostor

Člen 14

Reforma in izboljšanje evropskega sistema raziskav in inovacij

Da bi podprli uresničevanje Evropskega raziskovalnega prostora (ERA), bo Posebni program državam članicam pomagal pri doseganju ciljev, določenih v Paktu za raziskave in inovacije v

Evropi⁹, s podpiranjem ukrepov, usklajenih s cilji in prednostnimi področji ERA za skupno ukrepanje, ter s spodbujanjem spoštovanja vrednot in načel ERA, kot so določeni v Paktu.

Člen 15

Širitev sodelovanja in spodbujanje odličnosti

Posebni program podpira resnično integriran in skladen ekosistem raziskav in inovacij v Uniji, pri čemer bo posebej obravnaval tretje in četrto prednostno področje pakta za raziskave in inovacije, razširjal dostop do raziskovalne in inovacijske odličnosti po vsej Uniji ter se prednostno osredotočal na naložbe in reforme. Razlike med vodilnimi in manj naprednimi državami glede uspešnosti na področju raziskav in inovacij se bodo zmanjševale z dejavnostmi, ki gradijo trdno znanstveno osnovo ter povezujejo akterje in ekosisteme, ter s spodbujanjem strukturnih reform politik na nacionalni in regionalni ravni, katerih cilj so med drugim povečanje privlačnosti raziskovalnih poklicev, internacionalizacija, večja učinkovitost upravljanja in vodenja institucij za raziskave in inovacije ali usklajevanje dejavnosti s pobudami Unije.

Člen 16

Raziskovalna infrastruktura

1. Posebni program bo podpiral izgradnjo, razvoj in povezovanje raziskovalne infrastrukture, ki je v interesu Evropske unije.
2. Dejavnosti v zvezi z raziskovalno infrastrukturo so osredotočene na:
 - (a) razvoj, konsolidacijo in racionalizacijo raziskovalne infrastrukture v Uniji, vključno z usklajevanjem med zmogljivostmi Unije in nacionalnimi zmogljivostmi ter financiranjem do 20 % stroškov gradnje ključnih novih vrhunskih zmogljivosti;
 - (b) krepitev nadnacionalnega dostopa do raziskovalne infrastrukture na različnih področjih in v različnih sektorjih ter prilagajanje novim, nastajajočim skupnostim uporabnikov;
 - (c) zagotavljanje večje odpornosti in trajnostnosti raziskovalne infrastrukture ter sledenje hitremu tehnološkemu napredku;
 - (d) razvoj mreže najdljivih, dostopnih, interoperabilnih in ponovno uporabljivih ter strojno uporabnih raziskovalnih podatkov, tudi z razširitvijo in konsolidacijo evropskega oblaka za odprto znanost kot evropskega prostora za raziskovalne podatke;
 - (e) okrepitev evropske politike na področju raziskovalne infrastrukture in mednarodnega sodelovanja.

⁹ Priporočilo Sveta (EU) 2021/2122 z dne 26. novembra 2021 o Paktu za raziskave in inovacije v Evropi (UL L 431, 2.12.2021, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2021/2122/oj>).

Člen 17

Tehnološka infrastruktura

1. Posebni program bo izboljšal zmogljivosti tehnološke infrastrukture v Uniji in olajšal dostop do integriranih storitev take infrastrukture za inovativna podjetja, vključno z zagonskimi podjetji in podjetji v razširitveni fazi.
2. Dejavnosti so osredotočene na:
razvoj novih zmogljivosti tehnološke infrastrukture;
 - (a) izboljšanje prepoznavnosti in uporabe storitev tehnološke infrastrukture;
 - (b) program za dostop malih in srednjih podjetij, zagonskih podjetij in podjetij v razširitveni fazi do tehnološke infrastrukture po vsej Uniji;
 - (c) sodelovanje in mreženje med posameznimi infrastrukturnimi objekti ter usposabljanje in izpopolnjevanje njihovega osebja.
 - (d) Krepitev evropske politike na področju tehnološke infrastrukture.

Poglavje VI

Prehodne in končne določbe

Člen 18

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Odbor se lahko sestane v naslednjih sestavah glede na teme, ki se bodo obravnavale:
 - splošna sestava: pregled izvajanja Posebnega programa,
 - ERC,
 - ukrepi Marie Skłodowske-Curie,
 - globalni družbeni izzivi, misije EU, instrument za novi evropski Bauhaus,
 - EIC in inovacijski ekosistemi,
 - raziskovalna in tehnološka infrastruktura,
 - reforma in krepitev evropskega sistema raziskav in inovacij ter širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti.
3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 4 Uredbe (EU) št. 182/2011.
4. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.
5. Kadar je treba pridobiti mnenje odbora na podlagi pisnega postopka, se ta postopek zaključi brez izida, ko v roku za izdajo mnenja tako odloči predsednik odbora ali to zahteva navadna večina članov odbora.
6. V skladu z mednarodnimi sporazumi, ki jih je sklenila Unija, se lahko predstavniki tretjih držav ali mednarodnih organizacij kot opazovalci povabijo na sestanke odbora

Posebnega programa pod pogoji, določenimi v njegovem poslovniku, ob upoštevanju varnosti in javnega reda Unije ali njenih držav članic.

Člen 19

Razveljavitev

Sklep (EU) 2021/764 se razveljavi z učinkom od 1. januarja 2028.

Člen 20

Prehodne določbe

1. Ta sklep do njihovega zaključka ne vpliva na nadaljevanje ali spremembo ukrepov v skladu s Sklepom (EU) 2021/764, ki se še naprej uporablja za navedene ukrepe do njihovega zaključka.
2. Finančna sredstva za Posebni program lahko krijejo tudi odhodke za tehnično in upravno pomoč, ki so potrebni za zagotovitev prehoda med Posebnim programom in ukrepi, sprejetimi v skladu s Sklepom (EU) 2021/764.

Člen 21

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta sklep začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 1. januarja 2028.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik